

Notat

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Erhverv
J.nr. MST-1240-00263
Ref.
Den 28. februar 2011

Vedr. kommunernes vurdering af udviklingen i dyretrykket i forbindelse med miljøgodkendelse af husdyrbrug

Natur- og Miljøklagenævnet har for nylig hjemvist en række afgørelser om husdyrbrug, som kommunerne har truffet. En række kommuner efterlyser i pressen yderligere data om husdyrtrykket i deres område for at kunne genbehandle de sager, som klagenævnet har hjemvist.

./.

På baggrund heraf har direktør Lars Hindkjær, Miljøstyrelsen, sendt vedlagte brev af 15. februar 2011 til direktør Torben Kjærgård, Kommunernes Landsforening. I brevet understreges det, at kommunerne allerede har adgang til de nødvendige data, hvorfor kommunerne ikke behøver at stoppe deres sagsbehandling.

Nævnet hjemviser sagerne som ugyldige, fordi deres habitatvurdering ikke er i overensstemmelse med husdyrgodkendelsesloven og habitatbekendtgørelsen. Loven, som har været gældende siden 2007 og habitatbekendtgørelsens fastlægger kravene til disse vurderinger. Det har været nævnets praksis siden 2007 at hjemvise sager, hvis kommunen ikke har foretaget en tilstrækkelig habitatvurdering. Hjemvisningerne skyldes således ikke Miljøstyrelsens husdyrbrugsvejledning. Nævnet henviser nu til denne vejledning med henblik på at anvise, hvordan kommunerne konkret kan lave en vurdering i overensstemmelse med lovgivningen. [Der henvises til nævnets hjemmeside med nyhed af 17. februar 2011.](#)

Der hersker også en misforståelse om, at Miljøstyrelsen har udsendt en ny vejledning til husdyrgodkendelsesloven, som betyder, at der i store områder af landet nu vil være umuligt at få en miljøgodkendelse til et husdyrbrug. Det er ikke korrekt. Miljøstyrelsen har ikke udsendt en ny vejledning, men har i forbindelse med offentliggørelse af styrelsens samlede digitale vejledning til husdyrgodkendelsesloven præciseret, hvorledes kommunerne kan foretage den lovkrævede habitatvurdering. Denne vejledning siger også, hvilke data kommunerne skal anvende for at lave korrekte habitatvurderinger. Vejledningen blev bekræftet af Miljøklagenævnet i efteråret 2010. Kommunerne kan selv trække disse data, og en del kommuner har allerede gjort det. Miljøstyrelsen har tilkendegivet, at man som en service til kommunerne gerne fremadrettet vil sammenstille disse data på landsplan og opdatere oversigten årligt. Det, at oversigten ikke er lavet, bliver nu anvendt af nogle kommuner som en undskyldning for ikke at behandle sagerne.

Det er ikke korrekt, at der i store dele af landet nu ikke kan gives miljøgodkendelser til husdyrbrug. Det skyldes, at det kun er i nogle mindre områder af landet, der reelt har været tale om et øget dyretryk og dermed en øget nitratudvaskning i forhold til 1. januar 2007. I disse områder, vurderer Miljøstyrelsen, at kun omkring 3 pct. af landets samlede husdyrproduktion finder sted. Et foreløbigt skøn viser, at der i disse områder formentlig kun er 25 - 50 verserende ansøgninger om miljøgodkendelse af husdyrbrug. Og i disse sager vil der i de fleste tilfælde også være muligheder for

at tilpasse ansøgningen, så der ikke sker skade på miljøet, og at der således godt kan gives en miljøgodkendelse.

Miljøstyrelsens samlede digitale husdyrbrugsvejledning skaber en bedre situation end tidligere, hvor det var særdeles vanskeligt for kommunerne at foretage den lovkrævede vurdering i overensstemmelse med forpligtelserne efter habitatdirektivet, og som ville blive fundet tilstrækkelig af Miljøklagenævnet. Der er ingen indikation på, at vejledningen betyder, at flere landmænd i sidste ende vil få afslag til deres projekt. Men der vil ske en hurtigere afklaring for landmænd med projekter, der ikke kan leve op til habitatforpligtelserne, hvorpå de må overveje, om de vil kunne ændre deres projekter for at opnå en godkendelse.

I det følgende besvares en række af de aktuelle spørgsmål, som for øjeblikket bliver stillet hyppigt.

Har kommunerne de tilgængelige data til at opgøre udviklingen i husdyrtrykket?

Ja, kommunerne har de tilgængelige data. Kommunerne kan i dag hente de nødvendige informationer på to hjemmesider: Information om antal dyr: [Centrale Husdyrbrugsregister](#). Information om afgrænsning af vandoplandene: [Forslag til vand- og Natura 2000-planer](#). Der er kommuner, der selv trækker data med henblik på at kunne vurdere husdyrtrykket.

Er kommunerne forhindret i at lave deres sagsbehandling?

Miljøstyrelsen vil sammenstille data fra det Centrale Husdyrbrugsregister (CHR) og afgrænsning af vandoplande. Det er således ikke nye oplysninger, som Miljøstyrelsen vil komme med, og som kommunerne er nødt til at vente på, før de kan genoptage deres sagsbehandling. Det er alene en sammenstilling af i forvejen offentligt tilgængelige data.

Sammenstillingen gør, at kommunerne fremover får en hurtig og let adgang til disse oplysninger frem for selv at skulle finde dem frem. Så også på dette punkt får kommunerne nu hjælp til en hurtig sagsbehandling.

Der er således ikke noget argument for, at kommunerne først kan sagsbehandle, når Miljøstyrelsen har stillet disse informationer til rådighed. De findes som sagt allerede. Der er altså intet til hinder for at anvende vejledningen og dermed ekspedere sagerne.

Kan kommunerne fremover ikke godkende brug i mange områder i Danmark?

Det er en overdramatisering, når landbruget og andre siger, at tallene for husdyrtrykket vil betyde et stop for, at husdyrbrug kan udvikle sig i mange områder.

Ifølge Miljøstyrelsen er der kun i 19 ud af de i alt 143 kystoplande i vandplanlægningen efter miljømålsloven reelt sket en stigning i dyretrykket. Det er 19 mindre områder. I disse områder er der kun omkring 3 pct. af den danske husdyrproduktion.

Miljøstyrelsen har lavet et Danmarkskort, der viser disse 19 mindre områder, jf. vedlagte kort. Kortet er lavet ud fra CHR-data, jf. vedlagte skema med data.

Selv om udviklingen i husdyrtrykket har været stigende i et opland til et vandområde, som er sårbart over for nitrat, betyder det ikke nødvendigvis, at husdyrbrug i disse områder ikke kan godkendes. Men det kan være nødvendigt for ansøgerne at begrænse nitratudvaskningen, så den ikke bliver større end på et planteavlsbrug.

Det kan gøres på flere måder. Det kan ske ved brug af reducerede gødningsnormer, flere efterafgrøder, eller ved at husdyrgødningen separeres og afsættes til biogasanlæg med eksport af den faste del til forbrænding eller ud af vandoplandet. Det vil sige, en landmand, der gerne vil have udvidet sit husdyrbrug i et område, hvor dyretrykket er steget, udformer en ansøgning, hvor der vælges en eller flere af disse muligheder, så det fremgår af ansøgningen at den udvidelse, der ønskes ikke vil øge nitratudvaskningen, som følge af den øgede husdyrproduktion.

Hvorfor er det kun i 19 mindre områder, hvor dyretrykket er steget?

Der er med de seneste CHR-data alene 19 mindre områder, hvor dyretrykket er steget over 5 pct. Årsagen til at stigninger under 5 pct. ikke bør vurderes som en reel stigning i husdyrtrykket er, at Miljøstyrelsen vurderer, at usikkerheden i CHR-dataene p.t. er på 5 -10 pct. Usikkerheden dækker som udgangspunkt over, at CHR-dataene angiver flere dyr, end der reelt er til stede, primært fordi der figurerer nedlagte brug i dataene. Dvs. at der i praksis er færre dyr end angivet i CHR.

En stigning på under 5 procent i dyretrykket vurderes ikke at være problematisk i forhold til Habitatdirektivet. Og en eventuel forøgelse af dyretrykket på ca. 5 pct. vil ikke skade Natura 2000-området, fordi en så lille forøgelse ikke vil give en merbelastning i vandområdet på over 1 pct. i den periode, hvor dette øgede dyretryk er til stede. Og i lyset af de øvrige naturlige udsving, der er i udvaskningen fra vandoplandene, vurderes det heller ikke på kort sigt at skade mulighederne for at nå målene i vandplanerne.

I de 19 områder, hvor dyretrykket er steget, er det langt fra heller ikke umuligt at få en godkendelse. Som nævnt ovenfor er der flere muligheder. Kommunerne skal således altid ind og lave en konkret vurdering af forholdene og mulighederne for, at ansøger kan få indrettet sit brug, så det kan være der. Det vil sige, at kommunerne i de fleste tilfælde godt kan godkende husdyrbrug, selvom det er i et område, hvor der er kommet flere dyr til.

Hvorfor skal udviklingen i dyretrykket nu vurderes af kommunerne?

Det er ikke nyt, at kommunerne skal vurdere udviklingen i dyretrykket i de enkelte områder, når de skal behandle husdyrbrugssagerne. Det har således været klagenævnets praksis siden husdyrgodkendelseslovens ikrafttræden i 2007, og også tidligere. Det fremgår også af lovbemærkningerne til husdyrgodkendelsesloven fra 2006, at kommunerne skal inddrage udviklingen i husdyrtrykket i forbindelse med habitatvurderinger, og det er senest præciseret i Miljøstyrelsens praksisnotat fra juni 2009.

Hvem har nu besluttet, at kommunerne skal have hjælp til at opgøre dyretrykket?

Vejledningen fra 2007 til husdyrgodkendelsesloven siger, at kommunerne i forbindelse med vurderinger efter blandt andet habitatdirektivet skal følge udviklingen i husdyrtrykket. Da loven trådte i kraft, blev der ikke angivet konkrete metoder til at foretage habitatvurderingerne, da man gik ud fra, at kommunerne kunne foretage disse vurderinger ud fra lovens beskyttelsesniveau, den nævns-

praksis, der allerede var til stede, før loven trådte i kraft, og den erfaring i at foretage habitatvurderinger, man overtog fra de tidligere amter.

Men det har vist sig at være svært for kommunerne at gennemføre. Derfor aftalte KL og MST i december 2009 som led i midtvejsevalueringen af Husdyraftalen, at vejledningen skulle blive mere konkret. Konkretiseringen af vejledningen kom i høring i sommeren i 2010, og er endeligt udsendt i januar i år.

Vejledningen fortæller nu, hvordan kommunerne helt konkret kan vurdere nitratudvaskningen fra et husdyrbrug til Natura 2000-områderne, således som de er forpligtet til at gøre. Konkretiseringen af vejledningen til husdyrgodkendelsesloven er udarbejdet i samarbejde med Kammeradvokaten, som har udtalt, at denne konkretisering af vejledningen er i overensstemmelse med habitatdirektivet. Natur- og Miljøklagenævnet har i afgørelser i efteråret 2010 stadfæstet denne konkretisering af vejledningen.

Bliver administrationen tung for kommuner, der også har brug for informationer fra nabokommuner?

Kommunerne har som udgangspunkt ikke brug for informationer fra nabokommunerne, da de kan hente information direkte fra Det centrale Husdyrregister (CHR) for de relevante oplande uafhængigt af kommunegrænserne.

Vil uenighed blandt kommunerne om datagrundlaget for dyretrykkets udvikling skabe administrativt bøvl? Hvis f.eks. én kommune vil bruge CHR-registret, en anden Danmarks Statistik og en tredje egne registreringer fra tilsyn med landbrug.

Som det også fremgår af vejledningen, er det Miljøstyrelsens klare vejledning, at data fra Det centrale Husdyrregister (CHR) bør lægges til grund for vurderingen af udviklingen i husdyrtrykket. Der vil som udgangspunkt ikke være behov for, at kommunerne udveksler informationer om udviklingen i husdyrtrykket.

I det omfang kommunerne finder det relevant, kan de inddrage oplysninger om udviklingen i husdyrtrykket tværkommunalt. Der kan i den sammenhæng henvises, at der er oprettet tværkommunale samarbejder omkring vådområdeindsatsen i vandplanerne.

Hvornår kommer oversigten over husdyrtrykket?

Miljøstyrelsen offentliggør 1. marts 2011 en oversigt over udviklingen i mængden af husdyr i de enkelte vandoplande i Danmark. Oversigten er en service til kommunerne, som skal lette deres arbejde med at følge husdyrtrykket. Den vil blive opdateret årligt i samarbejde med Statsforvaltningen Nordjylland på den nye jordbrugsanalyse-portal: www.jordbrugsanalyser.dk

I oversigten tages der højde for, at normtallene for beregning af dyreenheder er ændret i ryk hen over årene og ikke fortløbende. Hvis der tages højde for disse rykvise justeringer, fås realistiske data over udviklingen i antal dyreenheder. Det er en teknisk omregning for at kunne sammenligne dyreenheder på tværs af årene, der normalt gøres.

Hvad skal der ske med de mange sager, der er hjemvist til kommunerne?

Kommunerne skal genbehandle ansøgningen efter de regler, der var gældende på ansøgningstidspunktet. Det betyder blandt andet, at de regler om det generelle og specifikke ammoniakkrav, der var gældende på ansøgningstidspunktet, skal lægges til grund. Er ansøgningen eksempelvis indkommet i 2008, skal det generelle ammoniakkrav om 20 pct. ammoniakreduktion lægges til grund og bufferzonereglerne, der var gældende for beskyttelse af specifikke naturområder, skal lægges til grund.

Skal kommunerne følge Miljøstyrelsens vejledning?

Vejledningen beskriver en metode til, hvordan kommunerne kan vurdere, om et husdyrbrugs nitratudvaskning kan være skadeligt for Natura 2000-områderne. Vejledningen lever op til Danmarks forpligtelser efter EU's habitatdirektiv. Kommunerne er ikke juridisk bundet til at følge vejledningen, men er til gengæld bundet til at vurdere nitratudvaskningens påvirkning af Natura-2000-områder efter husdyrgodkendelsesloven og habitatbekendtgørelsen. Kommunerne skal vurdere både projektets egen skadesvirkning på et Natura 2000-område og se projektet i sammenhæng med andre kilder der påvirker området.